

Nr 14.

Av herr **Lindhagen**, i anledning av *Kungl. Maj:ts förslag rörande indragning av en legationsrådsbefattning vid svenska beskickningen i Kina.*

Uti årets budget, tillkommen för nödtider, tävla växande oundgängliga nödutgifter med sjunkande ordinarie inkomster. Såsom bidrag till ett jämviktsläge hava bemödanden inriktats på att åstadkomma besparingar i ordinarie utgifter, även om de måste ske på bekostnad av legitima behov och därigenom kanske i de flesta fall även nya nödlägen tillskapas. Att besparingar ifrågasatts icke blott i stort utan ock i smått är icke något att klandra. Många bäckar göra en å.

Det kan emellertid icke undgås, att åtskilliga ifrågasatta besparingar äro omtvistliga. Ett farligt förbiseende synes mig härvid ha gjorts i utrikesdepartementets huvudtitel. Det har nämligen föreslagits, att i den gemensamma legationen för Japan, Kina och Siam indraga ett legationsråd för tillfället placerad i Peiping (Peking). Här möter, synes mig, européens skumma blick för tidens ansikte.

Kanonerna i Shanghai och Mandschuriet borde väl gjort européerna lyhörda, att utrikespolitiken nu mer än någonsin är en mänsklighetens fråga och ej blott ett privilegium för den vita rasen. Utanför vår världsdel och dess dotterländers gränser befinner sig också allting i jäsning. Det är väl Sveriges plikt såsom numera ansvarig medlem i nationernas förbund att nitälska för alla folks välfärd och bidra till undanrödjande av deras bekymmer. Vi ha dessutom egna intressen att bevaka i samfärdseln mellan alla folk. Att ju just i detta ögonblick av nödtillstånd i Sverige draga oss ytterligare tillbaka från ett land, där världskamp om ägodelar och politisk organisation står och kommer att stå på sin spets, är, synes mig, ett illa valt ögonblick. Kina är Asiens största rike och kommer sannolikt, sedan landet hunnit organisera sig, bliva Asiens mäktigaste rike vid sidan av Japan och i framtiden kanske även andra asiatiska stormakter. Kina och Japan äro redan nu denna världsdel främsta stormakter.

Det är av betydelse för européerna och icke minst för svenskarna att de få en fylligare och närmare syn på Asiens uppvaknande och verkningarna därav än som bestås från den stagnerande utrikespolitiska regeringsmetropolen i Genève. Européerna vinka där till Asien och även till Afrika med sina formulär, men bemöda sig icke i någon mån att gå till grunden av tingen eller att gemensamt med färgade folk upptäcka och avveckla de sakliga orsakerna till oron i världen. Även Lyttonkommissionens betänkande bryter sig, så vitt tidningsreferaten giva vid handen, obetydligt igenom denna situation.

Själv kan jag vittna av erfarenhet. Vid interparlamentariska eller pacifistiska kongresser inom Europa kan det ibland lyckas att vinna majoritet för åtminstone ett vagt uttalande av sympati för ovannämnda åskådnings-sätt såsom vid olika tillfällen skedde i Haag, London, Berlin, Bern och Aten. Men dylika beslut ha sedan undantagslöst av kongressernas stormaktsbetonade ledningar på olika sätt åsidosatts.

Det medgives i årets proposition, att riksdagen år 1920 beslutat den förstärkning i vår asiatiska representation, som nu skulle försvinna, samt åren 1924 och 1928 avstyrkt då framkomna förslag till befattningens indragning. Det tillägges emellertid att nu skulle utgångspunkterna i åtskilliga avseenden vara förändrade. Denna uppfattning framstår, så vitt jag förstår, i sin motivering såsom till den grad formell, att man knappast ens med förstoringsglas kan upptäcka någon realitet bakom densamma. Regeringen har däremot glömt bort våra med tiden obönhörligt växande ekonomiska och politiska intressen för att nu ej tala om våra förpliktelser att även i främmande världsdelar söka begripa någonting av det, som vi åtagit oss genom att ingå i folkförbundet eller rättare sagt regeringsförbundet.

Vad vi äga att slå vakt om därute i Östern begränsas av regeringspropositionen till att bevara i möjligaste mån frukterna för framtiden av det svenska kulturarbetet i Kina samt söka trygga de svenska missionärernas liv och säkerhet. Det må icke bestridas, att detta tilläventyrs kan ske lika väl genom att giva svenska generalkonsuln i Shanghai en ytterligare anspråkslös titel i den japanska ministerns frånvaro med därav ökad formell befogenhet att trygga de svenska missionärernas liv och säkerhet. Ännu enklare och billigare vore väl att återkalla de av Kina ej påkallade missionärerna från en så utsatt position eller låta deras praktiska kärleksverk ske på egen risk. Vår huvudsakliga uppgift ligger emellertid som sagt på annat håll.

För att pejla det svenska intresset för österns realiteter interPELLERADE jag år 1913 med andra kammarens tillstånd utrikesministern, huruvida det kunde anses överensstämmande med den internationella hövlighetens krav eller vår författnings anda, att den i början av år 1912 ingångna framställningen från republiken Kinas regering om republikens erkännande från svensk sida allt ditintills undanskjutits och ej ens såsom regeringsärende föredragits inför konungen i statsrådet samt när och på vad sätt emellertid framställningen kunde förväntas bliva av regeringen besvarad. Det visade sig på den tiden, att intresset för interpellationen blev allmänt både i riksdagen och hos allmänheten. Kammaren var mangrant samlad vid dess besvarande och läktarna överfyllda.

Det är emellertid, så vitt jag förstår, ett uttryck för svenska folkets nuvarande närsynthet för de politiska horisonterna och egna behöriga intressen, att det i Asien, som redan kastar sina slagskuggor över det lilla Europa, icke har mer än en enda beskickning frånsett den beskickning, som är

akrediterad hos turkiska regeringen i Ankara, men bor uti Istanbul (Constantinopel) inom Europa.

Det är riktigt och påkallat, att vi hava en beskickning i Japan. Men det är väl en försummelse, att ej hava en beskickning även i Kina, vilket rike nu i stället av vår diplomati betraktas såsom ett lydland under Japan genom att den svenska beskickningen, som har sitt säte i Japan, allenast akrediterats, att i den mån avstånd, tid och intresse medgiva utöva en beskicknings befogenheter i Mittens stora rike med de stoltaste traditioner från årtusenden och på väg mot omätligt inflytande över världens öden i framtiden. Danmark, som är ett mindre land än vårt, har självständiga beskickningar både i Japan och Kina, låt vara, att det genom egen företagsamhet, som hitintills i samma mån saknats hos svenskarne, fått större egna intressen att bevaka.

Ur denna synpunkt väcktes av mig år 1921 en motion i första kammaren (nr 90), att riksdagen ville uttala sig för en självständig, svensk representation i republiken Kina och anslå medel därtill. Denna framställning blev icke då bifallen.

Nu synes mig situationen ännu mer krävande för en dylik beslutsamhet. Allra minst bör, såsom nu föreslagits, den nuvarande representationens effektivitet ytterligare minskas genom att låta generalkonsulatet i Shanghai, med sina speciella uppgifter och besvär, tillika i en knutpunkt för världshandeln och framtidens eventuella revolutioner, tillika åtaga sig en diplomatisk uppgift för ett så stort och händelserikt rike.

En annan sak är, var i följd av den kinesiska regeringens ombyte av förläggningssort från Peiping till Nanking en svensk legation eller det åtminstone bibehållna legationsrådet bör hava sitt säte. Detta må bliva regeringens ensak att bestämma.

Återstår således den ekonomiska sidan. Att legationsrådets avlöning skulle behöva strykas för att budgeten skall gå ihop, torde så mycket mindre behöva ifrågakomma, som andra mindre viktiga anslag anses böra fortfarande utgå. En avlöning till en minister i stället betyder väl ej heller något äventyr för budgeten. I motsatt fall tillåter jag mig ifrågasätta, att riksdagen gör motsvarande avdrag i stället på anslaget till de kungliga personernas s. k. hovhållning för mera konventionella oviktiga ändamål med framställning och medgivande tillika, att riksdagen gärna ser, att utgifterna för hovhållningen begränsas till motsvarande belopp exempelvis genom indragningar i representationen för riksdagsmän och andra inflytelserika dignitärer av olika grader inom landet.

Det hemställes alltså,

att riksdagen med anledning av statsverkspropositionens tredje huvudtitel ville för sin del:

Motioner i Första kammaren, Nr 14.

1. avslå propositionens förslag om indragning av en legationsrådsbefattning inom Sveriges gemensamma beskickning för Japan, Kina och Siam och

2. anhålla hos regeringen om övervägande att i stället för berörda befattning inrätta en särskild beskickning för Kina och eventuellt Siam.

Stockholm den 17 januari 1933.

Carl Lindhagen.
